

☎ 0312 216 50 00

☎ ALO 198 Veri Koruma Hattı Bilgi
Danışma MerkeziBaşkanın Mesajı | [English](#)

Sitede Ara...

VERBİS

İHLAL BİLDİRİMİ

ŞİKAYET MODÜLÜ

KURUL KARARLARI

“İlgili kişinin araç kiralama hizmeti alması esnasında kişisel verilerinin işlenmesine dair açık rıza vermemesi üzerine kiralama hizmetinden yararlandırılmaması”na ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun 05/05/2020 tarihli ve 2020/335 sayılı Karar Özeti

“İlgili kişinin araç kiralama hizmeti alması esnasında kişisel verilerinin işlenmesine dair açık rıza vermemesi üzerine kiralama hizmetinden yararlandırılmaması”na ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun 05/05/2020 tarihli ve 2020/335 sayılı Karar Özeti

Karar Tarihi : 05/05/2020**Karar No** : 2020/335**Konu Özeti** : İlgili kişinin araç kiralama hizmeti alması esnasında kişisel verilerinin işlenmesine dair açık rıza vermemesi üzerine kiralama hizmetinden yararlandırılmaması hakkındaki şikayeti

İlgili kişiden alınan 25/05/2018 tarihli şikâyet dilekçesinde özetle; veri sorumlusu araç kiralama şirketinin hizmet noktasında, yetkilisi olduğu şirket adına kısa süreli araç kiralamak istediği, araç kiralama sözleşmesi ve ilgili belgelerin yetkili tarafından imzalanmasının talep edildiği, imzalanması talep edilen evrakları incelendiğinde önceki kiralamalardan farklı olarak kişisel verilerinin işlenmesine dair açık rıza verdiği ilişkin evrakın da içinde bulunduğunu tespit ettiği, bunun üzerine kişisel verilerinin işlenmesine rıza göstermek istemediğini, bu nedenle de ilgili evrakı imzalamayacağını çalışana beyan etmesi üzerine araç kiralama işleminin gerçekleştirilmediği, konuyla ilgili olarak veri sorumlusuna yetkilisi olduğu şirket tarafından 23/03/2018 tarihinde başvuruda bulunduğu, veri sorumlusu tarafından 29/03/2018 tarihinde cevap verildiği ancak taleplerine yönelik hiçbir cevap veya çözüm önerisi yer almadığı gerekçesiyle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

Bununla birlikte, veri sorumlusuna yapılan başvuruların ilgili kişinin yetkilisi olduğu Şirket veya Şirket çalışanları tarafından yapıldığı, veri sorumlusunun da Şirketi muhatap alarak cevap verdiği görüldüğünden Kanunun ilgili maddeleri hakkında bilgi verilerek Kanun kapsamında mağduriyet yaşamış olan Şirket yetkilisinin Kanunda belirtilen usul çerçevesinde öncelikle kendi adına veri sorumlusuna başvuruda bulunması sonrasında ise ilgili kişinin başvurusunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hâllerinde ise; Kişisel Verileri Koruma Kuruluna (Kurul) şikâyette bulunulması durumunda konunun incelemeye alınabileceği hususunda bilgi verilmiştir.

Bu minvalde ilgili kişi tarafından Kuruma iletilen 26/09/2018 tarihli şikâyette, Kurumumuz yazısının ardından veri sorumlusuna ilgili kişi adına 03/08/2018 tarihinde başvuruda bulunulduğu ancak 30 günlük yasal süre içinde herhangi bir cevap verilmediği ifade edilerek daha önce Kuruma intikal eden 25/05/2018 tarihli şikâyete konu aynı hususlara yer verilmiştir.

Söz konusu iddialara ilişkin olarak veri sorumlusundan savunması istenilmiş olup, alınan cevabi yazıda özetle;

- Şirketin araç kiralama sektöründe öncü konumda olmakla birlikte tekel niteliğinde olmadığı, müşterilerin serbest piyasa kapsamında dilediği başka araç kiralama şirkettinden kiralama yapma olanağının bulunduğu,
- İlgili kişinin veri sorumlusuna 23/03/2018 tarihinde yazılı başvuruda bulunduğu, tarafına derhal yazılı cevap verildiği, şikâyete konu edilen 03/08/2018 tarihli yazının içeriği ile ilgili kişinin 23/03/2018 tarihinde gönderdiği ve veri sorumlusu tarafından cevaplanan yazının içeriğinin birebir aynı olduğu, bu nedenle ilgili kişinin tekraren aynı talepleri iletilmesinin masraf açısından taraflarınca uygun olmadığı değerlendirilerek cevap verilmediği,
- Araç kiralama sektörünün giderek büyümesi ve kiralık araç sayılarındaki artış ile birlikte özellikle uyuşturucuya ilişkin suçlar, gasp, hırsızlık ve terörle ilintili suçlarda kiralık araçların kullanımının yaygınlaşması üzerine kanun koyucunun yasal düzenlemeye giderek kiralanen tüm araçların Kiralık Araç Bildirim Sistemine (KABİS) girişini zorunlu hale getirdiği,
- 6638 sayılı Kanun ile değişik 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun ilgili hükümlerinin 04/04/2015 tarihinde yürürlüğe girdiği,
- 1174 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu Ek Madde 3'te "Araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, kiralanen araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak ve bu kapsamda mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmaları zorundadırlar. Ancak araç kiralayana kamu kurum veya kuruluşu olması hâlinde sadece kamu kurum veya kuruluşuyla yapılan sözleşme ile araç bilgileri sisteme kaydedilir. Araç kiralama esnasında gerçeğe aykırı kimlik kullananlar ile birinci fıkra kapsamında elde edilen bilgi ve kayıtları, hukuka aykırı olarak kullanan, bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır. Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere beş bin Türk Lirası, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere on bin Türk Lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içinde ödenir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi hâlinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkra göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir." şeklinde düzenleme yapıldığı,
- Bu düzenlemeye aykırı hareket eden, araç kiralamalarını sisteme girmeyen, istendiğinde bilgileri paylaşmayanlar hakkında cezai yaptırımlar öngörüldüğü, buna göre bu bilgilerin araç kiralama şirketi olarak alınmasının zorunlu olduğu, bu bilgilerin bilişim sisteminde arşivlenmesi maksadıyla yüklüce masraf ve gider yapıldığı, ayrıca bunlara veri paylaşım izni verilmediği takdirde fiilen araç kiralaması yapılmasının mümkün olmayacağı,
- Şirketin müşteriler ile imzaladığı sözleşmelerden kaynaklanan ilişkilerden doğan kanuni zorunlulukları uyarınca bu evrakları saklama ve yargı makamlarınca celbi talep edildiğinde ibraz etme yükümlülüğünün bulunduğu,
- Şirketin bu şekilde kanuni zorunlulukları bulunması nedeniyle şirketin veri işleyen sıfatını haiz olduğu kiralama hizmetine ilişkin kişisel verileri temin etmesi ve saklaması gerektiği,
- Bu nedenle 6698 sayılı Kanununa aykırı olarak hareket etmemek saikiyle ilgili kişinin kiralama hizmetinden yararlandırılmadığı,
- Taraflarının 6698 sayılı Kanuna uygun hareket ettiği ve bu hususta da ilgili kişinin 29/03/2018 tarihli dilekçesine istinaden bilgilendirildiği, açıklanan tüm bu sebeplerle araç kiralaması yapmak isteyip kanunen zorunlu kişisel verilerinin işlenmesine muvafakat etmeyen ilgili kişi bakımından bu tutumun fiili ve hukuki imkansızlıklar nedeniyle mesnedi bulunmadığı

ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin olarak yapılan incelemede, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 05/05/2020 tarihli ve 2020/335 sayılı Kararı ile,

- Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'in (Tebliğ) "Başvuru Usulü" başlıklı 5 inci maddesinde, ilgili kişinin Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen hakları kapsamında taleplerini yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla veri sorumlusuna ileteceği ve Tebliğin 6 ncı maddesinde de veri sorumlusunun bu Tebliğ kapsamında yapılacak başvuruları etkin, hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olarak sonuçlandırmak üzere gerekli her türlü idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlü olduğu, veri sorumlusunun başvuruyu kabul edeceği veya gerekçesini açıklayarak reddedeceği ve cevabını ilgili kişiye yazılı olarak veya elektronik ortamda bildireceğinin hüküm altına alındığı,
- Veri sorumlusunun tarafından Kuruma verilen cevap yazısında şikâyete konu edilen 03/08/2018 tarihli yazının içeriği ile ilgili kişinin 23/03/2018 tarihinde gönderdiği dilekçe içeriğinin birebir aynı olduğu, veri sorumlusu tarafından ilk dilekçeye verilen cevabın karşı tarafa iletilmesi konusunda ilgili masrafların taraflarınca karşılandığı, ilgili kişinin tekraren aynı talepleri iletilmesinin masraf açısından taraflarınca uygun olmadığı değerlendirildiğinden cevap verilmediğinin ifade edildiği ancak, Tebliğin "Ücret" başlıklı 7 nci maddesinde, ilgili kişinin başvurusuna yazılı olarak cevap verilecekse on sayfaya kadar ücret alınmayacağı, on sayfanın üzerindeki her sayfa için ise 1 Türk Lirası işlem ücreti alınabileceğinin belirtildiği,

- Bununla birlikte başvuruların içeriği benzer olsa da 23/03/2018 tarihli başvurunun ilgili kişinin yetkilisi olduğu tüzel kişilik adına, 03/08/2018 tarihli ikinci başvurunun ise ilgili kişinin kendisi adına yapılmış olduğu dikkate alındığında, içerik açısından aynı olsa dahi başvuran kişiler açısından farklı olması sebebiyle iki başvurunun aynı nitelikte olmadığı bu sebeple ayrı bir başvuru olarak veri sorumlusu tarafından cevaplanması gerekirken herhangi bir cevap verilmediğinden veri sorumlusunun Kanun kapsamında kendisine yapılan başvurulara Tebliğe uygun olarak hareket etmediği,
- Diğer taraftan Kanunun "Kişisel Verilerin İşlenme Şartları" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği, ikinci fıkrasında ise Kanunlarda açıkça öngörülmesi, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması, ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması ve ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması şartlarından birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin işlenmesinin mümkün olduğu hükümlerinin yer aldığı,
- Kanunun 5 inci maddesi çerçevesinde kişisel veri işleme şartları mevcut olsa dahi, kişisel verilerin işlenmesinde aynı zamanda, Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma, doğru ve gerektiğinde güncel olma, belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkelerine de uygun hareket edilmesi gerektiği,
- Şikayete konu somut olayla ilgili olarak 1174 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun Ek 3 üncü maddesinin "Araç kiralama şirketlerinin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi kayıtlarını usulüne uygun şekilde günü gününe tutmak ve bu kapsamda mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak zorundadır" hükmünü haiz olduğu, bu anlamda aracı kiralayan kişinin kişisel verilerinin ve kiralanan aracın bilgilerinin veri sorumlusu tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kiralık Araç Bildirim Sistemine (KABİS) kaydının zorunlu olduğu, dolayısıyla Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kanunlarda açıkça öngörülmesi" hükmü ve verilen hizmetin ifası amacıyla aynı fıkranın (c) bendinde yer alan "bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması" hükmü gereğince kişisel verilerinin işlendiğinin anlaşıldığı,
- Ancak ilgili kişinin başvurusunun ekinde yer alan ve veri sorumlusu tarafından imzalatılmak istenen yazının;

"... olarak Kişisel verilerin korunması mevzuatına uygun hareket edebilmemizi teminen size hizmet sağlayabilme ve hizmetlerimizi geliştirebilme doğrultusunda yürüttüğümüz operasyonlarımız kapsamında **mevzuatın istisna kıldığı haller haricinde** kişisel verilerinizin işlenmesi ve aktarılması hususunda açık rızanızı almamız gerekmektedir.

... Kişisel verilerinizin yasa gereği **sözleşmenin ifası için gerektiği ölçüde işlenmesi ve aktarılması halleri haricinde**, işbu onayınız ile Şirketimize vereceğiniz kişisel verilerinizin yukarıda belirtilen bilgiler kapsamında işleneceğine, yurtiçi ve yurtdışındaki üçüncü kişilere aktarılacağına rıza göstermektediresiniz."

 şeklinde olduğu dikkate alındığında; Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının söz konusu olmadığı diğer hallerde açık rıza alınması yoluna gidilmesi yolunun seçildiği, şikayete konu olayda da açık rıza verilmemesi halinde hizmetten yararlandırılmadığı dolayısıyla hizmetin açık rıza şartına dayandırıldığı anlaşıldığı,
- Kanunun 3 üncü maddesinde açık rızanın, "belirli bir konuya ilişkin", "bilgilendirmeye dayanan" ve "özgür iradeyle açıklanan" rıza şeklinde tanımlandığı, kişinin irade beyanı olan rızanın, kişinin yaptığı davranışın bilincinde ve kendi kararı olması halinde geçerlilik kazanacağından kişinin iradesini sakatlayacak her türlü fiilin, kişisel verilerin işlenmesi için verdiği açık rızayı da sakatlayacağı, bu anlamda açık rızanın özgür irade ile açıklanması gerektiğinden ilgili kişinin açık rızasının alınmasının bir ürün veya hizmetin sunulmasının ya da ürün veya hizmetten yararlandırılmasının ön şartı olarak ileri sürülmemesi gerektiği, kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında işlendiği haller haricinde kişisel verilerin işlenmesi ve yurtdışına aktarımın sağlanması amacıyla açık rıza alınmasının ayrıca açık rızanın hizmetin dolayısıyla sözleşmenin bir koşulu olarak dayatılmasının söz konusu olduğunun görüldüğü bununla birlikte diğer kişisel veri işleme şartlarının varlığı söz konusu iken açık rıza alınmasının, ilgili kişinin yanıtlanması ve yanlış yönlendirilmesi dolayısıyla veri sorumlusunca hakkın kötüye kullanılması anlamına da geldiği

değerlendirmelerinden hareketle;

- Veri sorumlusuna başvuruların içeriği benzer olsa da 23/03/2018 tarihli başvurunun tüzel kişilik adına, 03/08/2018 tarihli ikinci başvurunun ise ilgili kişi adına yapıldığı dolayısıyla iki başvurunun aynı nitelikte olmadığı değerlendirildiğinden ve ilgili kişi tarafından ayrıca e-posta üzerinden başvurularının da mevcut olduğu göz önüne alındığında veri sorumlusunun Kanun kapsamında kendisine yapılan başvurulara Tebliğe uygun olarak cevap vermesi yönünde talimatlandırılmasına,
- Araç kiralama hizmeti alımı esnasında veri sorumlusu tarafından Kanunun 5 maddesinin ikinci fıkrasında yer alan işleme şartları dışındaki haller kapsamında hizmetten faydalanmak isteyen kişilerin kişisel verilerinin işlenmesi amacıyla toptan bir şekilde açık rıza alımı yoluna gidildiği, hizmetin ifası için gerekli olmamasına rağmen kişisel verilerin talep edildiği ve açık rıza verilmemesi durumunda da kişilere hizmet verilmediği dikkate alındığında; hukuka aykırı veri işleme faaliyetinin söz konusu olduğu bu durumun ayrıca Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma ilkesine de aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, veri sorumlusunun Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen "Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek" yükümlülüğünü yerine getirmede kanaatine varıldığından, veri sorumlusu hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına

karar verilmiştir.